

A בס"ד
Intro
Today we will learn בע"ה דף סג of נדרים
Some of the topics we will learn about include.

The Halachah of
קונם יין שאיני טועם לשנה
נתעברה השנה
If a person makes a נדר for THIS year, and it becomes a
leap year, is he אסור for 12 or 13 months?

The Halachah of
עד ראש אדר
If he states that the נדר shall be effective until the
beginning of the month of Adar, is he אסור until the 1st or
2nd Adar?

The Machlokes רבי מאיר ורבי יהודה regarding which Adar is
referred to as אדר סתם, the 1st or 2nd Adar; and the other
one is then called אדר ראשון or אדר שני, respectively.

A

קונם יין שאיני טועם לשנה
נתעברה השנה

עד ראש אדר
Is he אסור until the 1st Adar or 2nd Adar

אדר סתם
אדר שני or אדר ראשון

B The Mishnah mentions several cases of נדרים that can be
nullified through אומדנא

- קונם יין שאיני טועם עד שיהא הפסח
A person that makes a נדר that he will NOT drink wine
until it becomes Pesach.
- קונם בשר שאיני טועם עד שיהא הצום
A person that makes a נדר that he will NOT eat meat until
it becomes Yom Kippur.
- קונם שום שאיני טועם עד שתהא שבת
A person than makes a נדר that he will NOT eat garlic
until it becomes Shabbos.
- קונם שאיני נהנה לך אם אין את בא ונוטל לבניך וכו'
Someone that makes a נדר to forbid benefiting from his
friend if the friend does not ACCEPT a significant gift for
his son's use,
- The reverse case of
קונם שאת נהנית לי אם אין את בא ונותן לבני
Someone that makes a נדר to forbid his friend from
benefiting from him if the friend does not GIVE a
significant gift to his son

B

Several cases of נדרים
that can be nullified through a
אומדנא

קונם בשר שאיני טועם עד שיהא הצום	קונם יין שאיני טועם עד שיהא הפסח
קונם שום שאיני טועם עד שתהא שבת	
קונם שאת נהנית לי אם אין את בא ונותן לבני	קונם שאיני נהנה לך אם אין את בא ונוטל לבניך

6.
קונם נהנית לי לעולם
In a case of a person who refuses to marry his sister's daughter, which considered a Mitzvah
Or in a case of a person who divorced his wife,
And in each case he made a נדר and stated that she is prohibited to benefit from me forever.

7.
קונם לביתך שאני נכנס
טיפת צונן שאני טועם לך
In a case of a person who refuses his friend's invitation to eat with him, and he made a נדר that "I will NOT come into your house, or I will NOT even taste cold water"
In all these cases
אולינן בתר אומדנא
We consider the intent of אדם בני אדם, people in general

C

קונם נהנית לי לעולם

קונם לביתך שאני נכנס
טיפת צונן שאני טועם לך

In all these cases

אזלינן בתר אומדנא

We consider the intent of בני אדם

1 So let's review ...

Zugt Di Mishnah

קונם יין שאיני טועם לשנה
נתעברה השנה

אסור בה ובעיבורה

If a person makes a נדר that he will NOT drink wine THIS year, and it subsequently becomes a leap year, he is prohibited for the remainder of THAT year and for the extra month as well.

עד ראש אדר

If he states that the נדר shall be effective until the beginning of Adar,

עד ראש אדר הראשון

It is effective only until the beginning of the first Adar.

עד סוף אדר

If he states that the נדר shall be effective until the end of Adar,

עד סוף אדר הראשון

It is effective only until the end of the first Adar.

2 The explanation of this Halachah depends on a Machlokes regarding writing the date of a שטר, a legal document:

תניא

אדר הראשון כותב אדר הראשון

אדר שני כותב אדר סתם

דברי רבי מאיר

אדר ראשון says that we refer to the first Adar as אדר ראשון, and to the second Adar as אדר סתם.

רבי יהודה אומר

אדר הראשון כותב סתם

אדר שני כותב תניין

רבי יהודה disagrees and says that we refer to the first Adar as אדר שני, and to the second Adar as אדר סתם.

The Gemara explains that according to רבי יהודה the Mishnah is understood simply;

עד אדר הראשון

The נדר is only effective until אדר ראשון, because

אדר סתם refers to אדר ראשון.

However, according to רבי מאיר the Mishnah refers to a case in which

דלא ידע בעבורה

The נדר did NOT know that this was a leap year at the time he made the נדר. Therefore,

עד אדר הראשון

The נדר is only effective until אדר ראשון, because he only intended for one Adar. However,

ידע בעבורה

If the נדר DID know that this was a leap year,

עד אדר שני

The נדר is effective until אדר שני, because

אדר שני refers to אדר סתם.

=====

1

מלך

קונם יין שאיני טועם לשנה

He is prohibited for the remainder of that year and for the extra month as well

נתעברה השנה

אסור בה ובעיבורה

עד ראש אדר

עד ראש אדר הראשון

עד סוף אדר

עד סוף אדר הראשון

2

מלך

רבי יהודה

אדר הראשון
כותב סתם

אדר שני
כותב תניין

The נדר is only effective until אדר ראשון, because אדר סתם refers to אדר ראשון

רבי מאיר

אדר הראשון
כותב אדר הראשון

אדר שני
כותב אדר סתם

דלא ידע בעבורה Therefore, עד אדר הראשון The נדר is only effective until אדר ראשון, because אדר סתם refers to אדר שני

3 Zug Di Mishnah
 רבי יהודה אומר
 קונם יין שאיני טועם עד שיהא הפסח
 אינו אסור אלא עד ליל פסח
 If a person makes a נדר that he will not drink wine until it becomes Pesach, it is effective only until the first night of Pesach.
 Although the previous Mishnah ס דף. rules
 עד שיהא
 אסור עד שיצא
 When one says עד שיהא it's effective until the end of Pesach?

However
 אזלינן בתר אומדנא
 We consider the intent of אדם בני אדם, people in general - And
 לא נתכוון זה אלא עד ליל פסח
 עד שעה שדרך בני אדם לשתות יין
 He did NOT intend to prohibit wine for the time when people drink wine on Seder night.

Similarly,
 אמר קונם בשר שאיני טועם עד שיהא הצום
 אינו אסור אלא עד ליל צום
 If he makes a נדר that he will NOT eat meat until it becomes the fast of Yom Kippur, the נדר is effective only until Erev Yom Kippur. Although
 עד שיהא
 אסור עד שיצא
 However
 אזלינן בתר אומדנא
 שלא נתכוון זה אלא עד שעה שדרך בני אדם לאכול בשר
 He did NOT intend to prohibit meat for the time when people eat meat on Erev Yom Kippur.

Similarly
 רבי יוסי בנו אומר
 קונם שום שאני טועם עד שתהא שבת
 אינו אסור אלא עד לילי שבת
 His son יוסי adds that if he makes a נדר that he will NOT eat garlic until it becomes Shabbos, it is effective only until Friday night. Although
 עד שיהא
 אסור עד שיצא
 However
 אזלינן בתר אומדנא
 שלא נתכוון זה אלא עד שעה שדרך בני אדם לאכול בשום
 He did NOT intend to prohibit garlic for the time when people eat garlic on Friday night.

=====

נאמן

רבי יהודה אומר
קונם יין שאיני טועם
עד שיהא הפסח
אינו אסור
אלא עד ליל פסח

It is effective only until the first night of Pesach

אסור עד סוף פסח
Until the end of Pesach

אזלינן בתר אומדנא
We consider the intent of אדם בני אדם
לא נתכוון זה אלא עד ליל פסח
עד שעה שדרך בני אדם לשתות יין

אמר קונם בשר שאיני טועם
עד שיהא הצום
אינו אסור
אלא עד לילי צום

He will not eat meat until it becomes the fast of Yom Kippur

אזלינן בתר אומדנא
לא נתכוון צי
אלא עד לערב
לערב בני אדם
לאכול בשר

רבי יוסי בנו אומר
קונם שום שאני טועם
עד שתהא שבת
אינו אסור
אלא עד לילי שבת

He will not eat garlic until it becomes Shabbos

אזלינן בתר אומדנא
לא נתכוון צי
אלא עד לערב
לערב בני אדם
לאכול שום

4 The Mishnah continues and discusses other נדרים that involve אומדנא:
 האומר לחבירו
 קונם שאני נהנה לך אם אין את בא ונוטל לבניך
 כור אחד של חטין ושתי חביות של יין
 הרי זה יכול להפר את נדרו שלא ע"פ חכם
 Someone makes a נדר to forbid benefiting from his friend if the friend does not ACCEPT a significant gift for his son's use, of 1 כור of wheat, and 2 barrels of wine. The נדר can be nullified even without a חכם because
 אזלינן בתר אומדנא
 In which
 ויאמר לו כלום אמרת אלא מפני כבודי
 זהו כבודי
 The friend tells him, "Your נדר was only intended for my honor, but NOT accepting your gift is even a greater honor." As the Ran on כ"ד explains;
 אתכבד יותר כשיראו שאיני רוצה לקבל
 People will admire me for refusing a gift.

5 Similarly in a reverse case;
 וכן האומר לחבירו
 קונם שאת נהנית לי אם אין את בא ונותן לבני
 כור של חטין ושתי חביות של יין
 Someone makes a נדר to forbid his friend from benefiting from him if the friend does not GIVE a significant gift to his son.
 רבי מאיר אומר
 אסור עד שיתן
 רבי מאיר says that the נדר IS effective, unless the friend gives the gift.

וחכ"א אף זה יכול להפר את נדרו שלא ע"פ חכם
 The Chachamim disagree and say that the נדר may be nullified even without a חכם even if the friend does NOT give the gift, because
 אזלינן בתר אומדנא

In which
 ויאמר לו הרי אני כאילו נתקבלתי
 The נדר says, I only made this נדר for my gain, and I now consider it as having received the gift.

וחכ"א explains that רבי מאיר disagrees, because אין רגילות לומר התקבלתי מאחר שמפצירו ליתן לבנו
 It is unusual for the נדר to state התקבלתי, when he initially made a נדר to compel his friend for the gift.
 According to תוספות R' Meir does not disagree in the previous case, because this reason does not apply.

However, the Ran cites the ירושלמי that רבי מאיר does disagree in the previous case as well and holds
 אסור עד שיקבל
 Because he disagrees with the Chachamim's reasoning. He holds that we cannot assume that the נותן wanted the לכבוד to accept the gift המקבל, but rather הנותן wanted to be honored if the מקבל would accept the gift from him.
 =====

4 *אומדנא* Other נדרים that involve אומדנא
 האומר לחבירו
 קונם שאני נהנה לך אם אין את בא ונוטל לבניך
 כור אחד של חטין ושתי חביות של יין
 הרי זה יכול להפר את נדרו שלא ע"פ חכם
 The נדר can be nullified even without a חכם, because
 אזלינן בתר אומדנא
 ויאמר לו כלום אמרת אלא מפני כבודי
 זהו כבודי
 אתכבד יותר
 כשיראו שאיני רוצה לקבל

5 וכן האומר לחבירו
 קונם שאת נהנית לי אם אין את בא ונותן לבני
 כור של חטין ושתי חביות של יין
 רבי מאיר אומר אסור עד שיתן
 חכ"א אף זה יכול להפר את נדרו שלא ע"פ חכם
 אזלינן בתר אומדנא
 ויאמר לו הרי אני כאילו נתקבלתי
 תוספות רבי מאיר disagrees, because אין רגילות לומר התקבלתי מאחר שמפצירו ליתן לבנו
 It is unusual for the נדר to state התקבלתי, when he initially made a נדר to compel his friend for the gift.
 רן רבי מאיר disagrees in the previous case as well and holds אסור עד שיקבל
 He holds that we cannot assume that the נותן wanted the מקבל to accept the gift לכבוד המקבל but rather הנותן wanted to be honored if the מקבל would accept the gift from him.

6 The Mishnah continues:
היה מסרב בו לשאת בת אחותו
ואמר קונם שהיא נהנית לי לעולם

וכן המגרש את אשתו ואמר
קונם אשתי נהנית לי לעולם

In a case of a person who refused to marry his sister's daughter, which is considered a Mitzvah;

Or in a case of a person who divorced his wife;

And in each case he made a נדר and stated that she is prohibited to benefit from ME forever.

הרי אלו מותרות להנות לו

They are permitted to benefit from him, because

אזלינן בתר אומדנא

In which

שלא נתכוון זה אלא לשום אישות

He only intended to prohibit marriage.

Similarly

היה מסרב בחבירו שיאכל אצלו

אמר קונם לביתך שאני נכנס

טיפת צונן שאני טועם לך

In a case of a person who refuses his friend's invitation to eat with him, and he made a נדר that "I will NOT come into your house," or, "I will NOT even taste cold water;"

מותר ליכנס לביתו ולשתות ממנו צונן

The IS permitted to come into his friend's house, and drink cold water, because

אזלינן בתר אומדנא

שלא נתכוון זה אלא לשום אכילה ושתיה

The נודר only intended to prohibit a meal.

7 הדרך עלך קונם יין
מסכת נדרים of B"H completed the Eighth Perek, and will begin the Ninth Perek, רבי אליעזר, in the next Daf, B'ezras Hashem.

6 היה מסרב בו לשאת בת אחותו
ואמר קונם שהיא נהנית לי לעולם
וכן המגרש את אשתו ואמר
קונם אשתי נהנית לי לעולם

הרי אלו מותרות להנות לו

because

אזלינן בתר אומדנא

שלא נתכוון זה אלא לשום אישות

היה מסרב בחבירו שיאכל אצלו

אמר קונם לביתך שאני נכנס
טיפת צונן שאני טועם לך

מותר ליכנס לביתו ולשתות ממנו צונן

because

אזלינן בתר אומדנא

שלא נתכוון זה אלא לשום אכילה ושתיה

7 הדרך עלך קונם יין